

Sygn. akt I ACa 718/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Elżbieta Uznańska (spr.) SSA Regina Kurek
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016 r. w Krakowie na rozprawie
sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we W.
przeciwko D. R. i K. R. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 16 lutego 2016 r. sygn. akt I C 1725/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanych kwotę 5.400 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Regina Kurek SSA Andrzej Szewczyk SSA Elżbieta Uznańska

Sygn. akt I ACa 718/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od pozwanych D. R. i K. R. (2) solidarnie na rzecz strony powodowej (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. kwotę 285.090,86 zł z zaznaczeniem odpowiedzialności pozwanych do nieruchomości obciążonej hipoteką, objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy wW.do kwoty 285.090,86 zł, w pozostałej części oddalił powództwo i zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 14.255,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 28 lutego 2008 r. strona pozwana zawarła z wierzycielem pierwotnym (...) Bank S.A. z siedzibą w K. umowę kredytu hipotecznego nr (...), mocą której bank udzielił kredytu w kwocie 183 771,93 złotych indeksowanego kursem franka szwajcarskiego. Zgodnie z treścią ww. umowy spłata zobowiązania została zabezpieczona przez ustanowienie hipoteki kaucyjnej do kwoty 312 412,28 złotych na nieruchomości położonej w miejscowości Z., dla której Sąd Rejonowy w W. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). W dniu 17 czerwca 2009 r. strony zawarły pisemne porozumienie do umowy kredytu. Na mocy w/w porozumienia wierzyciel udzielił stronie pozwanej karencji w spłacie kredytu, jednocześnie dokonano kapitalizacji odsetek umownych i doliczenia ich do dłuższej sumy. Wobec zaprzestania przez stronę pozwaną regulowania zobowiązania wynikającego z ww. umowy, pismami z dnia 14 maja 2010 r. wierzyciel dokonał wypowiedzenia umowy. W związku z brakiem spłaty zobowiązania bank w dniu 21 lutego 2011 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), który mocą postanowienia Sądu Rejonowego w W. I Wydział Cywilny z dnia 3 października 2011 r., sygn. I Co 2322/11, został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Dysponując tytułem wykonawczym wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie to zostało w całości umorzono postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. A. U. z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. Km 3174/11. W dniu 31 marca 2014 r. wierzyciel pierwotny (...) Bank S.A. zawarł ze stroną powodową umowę przelewu ww. wierzytelności, mocą której została ona w całości przeniesiona na stronę powodową wraz ze wszystkimi ustanowionymi zabezpieczeniami. Roszczenie dochodzone pozwem zostało zabezpieczone poprzez ustanowienie hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 312 412,28 złotych na nieruchomości położonej w miejscowości Z., dla której Sąd Rejonowy w W. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Na wniosek strony powodowej, w księdze wieczystej dokonano wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego. Strona powodowa pismem z dnia 21 lipca 2015 r. wezwała stronę pozwaną do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Powyższe wezwanie okazało się bezskuteczne.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jedynie w części może być uwzględnione. Wskazał, że, strona powodowa dochodzi od strony pozwanej kwoty 519 850,34 złotych, na którą składają się:

1. 285 090,86 złotych – kapitał kredytu – równowartość pozostałej do spłaty kwoty 88 986,55 CHF, przeliczona w dniu upływu okresu wypowiedzenia kredytu z waluty obcej na walutę polską, pomniejszona o spłaty dokonane po dniu postawienia w stan wymagalności całej należności (291 694,94 zł – 6 604,08 zł = 285 090,86 złotych);

2. 234 759,48 zł – skapitalizowane odsetki:

a) 193 759,48 zł – odsetki naliczone przez poprzedniego wierzyciela do dnia zawarcia umowy sprzedaży wierzytelności nr (...) z dnia 31 marca 2014 r.:

- 10 755,45 zł - pozostałe do spłaty odsetki umowne kapitałowe, przeliczone z waluty obcej na walutę polską w dniu upływu okresu wypowiedzenia kredytu, naliczone od kwoty 88 986,55 CHF:

w okresie od dnia 1 września 2009 r. do dnia 3 stycznia 2010 r. według stopy procentowej równej 5,11%;

w okresie od dnia 4 stycznia 2010 r. do dnia 28 czerwca 2010 r. według stopy procentowej równej 5,01%:

- 183 099,35 zł – pozostałe do spłaty odsetki umowne karne, naliczone według stopy procentowej równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP:

1. od kwoty 291 694,94 zł w okresie od dnia 29 czerwca 2010 r. do dnia 18 kwietnia 2012 r.;

2. od kwoty 291 572,66 zł w okresie od dnia 19 kwietnia 2012 r. do dnia 19 czerwca 2012 r.;

3. od kwoty 291 560,75 zł w okresie od dnia 20 czerwca 2012 r. do dnia 21 sierpnia 2012 r.;

4. od kwoty 290 476,74 w okresie od dnia 22 sierpnia 2012 r. do dnia 26 października 2012 r.;

5. od kwoty 288 707,05 zł w okresie od dnia 27 października 2012 r. do dnia 21 listopada 2012 r.;

6. od kwoty 287 507,83 zł w okresie od dnia 22 listopada 2012 r. do dnia 23 stycznia 2013 r.;

7. od kwoty 287 477,29 zł w okresie od dnia 24 stycznia 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2013 r.;

8. od kwoty 286 327,57 zł w okresie od dnia 1 maja 2013 r. do dnia 20 maja 2013 r.;

9. od kwoty 285 090,96 zł w okresie od dnia 21 maja do dnia 31 marca 2014r.

- 40 904,68 zł – odsetki ustawowe naliczone przez stronę powodową od kwoty należności głównej (285 090,86 złotych) w okresie od dnia 1 kwietnia 2014 r. (dzień następujący po dniu zawarcia umowy sprzedaży wierzytelności) do dnia 3 sierpnia 2015 r. (dzień sporządzenia pozwu).

Sąd nie podzielił zarzutu pozwanych, że zawarta umowa jest nieważna, uznał jednak za zasadny podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia roszczenia. Wskazał, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. II CSK 196/14, oraz przedstawioną w jego treści argumentacją prawną, wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, który w toku egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej wierzytelności. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu ww. wyroku jednoznacznie wskazał, iż przyjąć należy, że po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.), jednak w tych samych granicach podmiotowych wynikających z tytułu wykonawczego, co wynika z istoty przedawnienia. Brak więc podstaw do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel. Co więcej, Sąd Najwyższy wskazał także, iż zasadne jest twierdzenie, iż wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego stanowi de facto rezygnację przez wierzyciela z przysługującej mu ochrony prawnej i uwzględnienie wniosku przez komornika, przez umorzenie postępowania egzekucyjnego, tworzy ostatecznie stan taki jaki w postępowaniu rozpoznawczym łączy się ze skutecznym cofnięciem pozwu (por. uchwałę SN z dnia 13 kwietnia 1988 r. III CZP 24/88, OSNC z 1989 r. NR. 9, poz. 138), a więc nie wywołuje skutków prawnych jakie ustawa wiąże z jego wniesieniem. W niniejszej sprawie występuje niemalże analogiczny stan faktyczny, jaki zaistniał w ww. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014r. Wierzyciel pierwotny (...)Bank S.A. wystawił w dniu 21 lutego 2011 r. przeciwko pozwanym bankowy tytuł egzekucyjny, któremu Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 3 października 2011 r. nadał klauzulę wykonalności. Po uzyskaniu tytułu wykonawczego, wierzyciel pierwotny wszczął przeciwko pozwanym postępowanie egzekucyjne, które było prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wadowicach A. U. pod sygn. KM 3174/11. Postępowanie to, w wyniku złożonego przez (...)Bank S.A. wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego, zostało zakończone postanowieniem komornika z dnia 14 kwietnia 2015r.

Mając na uwadze treść powołanego powyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy wskazał, iż w niniejszej sprawie ostatnią czynnością(...)Bank S.A. podjętą bezpośrednio w celu dochodzenia przedmiotowego roszczenia, która to czynność przerwała bieg terminu przedawnienia, był wniosek o nadanie klauzuli wykonalności (...) oraz postanowienie Sądu Rejonowego w W. dnia 3 października 2011 r. sygn. I Co 2322/11 o nadaniu klauzuli wykonalności. Dlatego też, bieg trzyletniego terminu przedawnienia rozpoczął się na nowo z chwilą wydania ww. postanowienia czyli w dniu 3 października 2011 r. i w związku z tym upłynął jeszcze przed wytoczeniem przez powoda powództwa w niniejszej sprawie. Wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie przerwał biegu przedawnienia w stosunku do nowego wierzyciela – tj. strony powodowej, albowiem egzekucja prowadzona była na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Nowy wierzyciel nie mógłby domagać się nadania klauzuli wykonalności z przejściem uprawnień, albowiem w przypadku bankowego tytułu egzekucyjnego jest to niemożliwe. Nowy wierzyciel aby wszcząć egzekucję musiałby uzyskać nowy tytuł wykonawczy.

Sąd Okręgowy pomimo zasadności podnoszonego zarzutu przedawnienia częściowo uwzględnił powództwo, ponieważ roszczenie dochodzone pozwem zostało zabezpieczone poprzez ustanowienie hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 312 412,28 złotych na nieruchomości położonej w miejscowości Z., dla której Sąd Rejonowy w W. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) Strona powodowa ujawniła się w księdze wieczystej jako

nowy wierzyciel hipoteczny. Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ewentualne przedawnienie roszczenia nie narusza uprawnień wierzyciela do uzyskania zaspokojenia z obciążonej hipoteką nieruchomości. Pomimo uwzględnienia zarzutu przedawnienia sąd wydał wyrok uwzględniający częściowo powództwo zasądając kwotę 285 090,86 zł mieszczącą się w sumie hipoteki, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanych do obciążonej hipoteką nieruchomości. Odnosząc się do zarzutu pozwanych co do nieudowodnienia wysokości kwoty dochodzonej pozwem podkreśli Sąd, że dochodzona pozwem należność została stwierdzona bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 21 lutego 2011 roku. W treści tytułu stwierdzono wysokość należności pozostałej do spłaty na podany dzień, a także wykazano sposób naliczania dalszych odsetek od kwoty zadłużenia. Bankowy tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w sądową klauzulę wykonalności. Na podstawie tak powstałego tytułu wykonawczego prowadzone było postępowanie egzekucyjne. Pozwani w żaden sposób nie sprzeciwiali się prowadzeniu przeciwko nim egzekucji. Nie wnieśli zażalenia na nadanie klauzuli wykonalności, a przede wszystkim nie wystąpili z powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. W tych zatem okolicznościach należy dojść do wniosku, że roszczenia poprzednika prawnego strony powodowej, miały faktycznie charakter bezsporny. Roszczenia obecnie dochodzone pozwem, tak co do zasady, jak i wysokości, nie powinny więc budzić żadnych wątpliwości. Jednakże co istotne sąd zasądził kwotę 285 090,86 zł w oparciu o hipotekę wpisaną w dziale IV księgi wieczystej nr (...). Hipoteka kaucyjna ujawniona na rzecz powoda w księdze wieczystej opiewa na kwotę 312 412,28 zł. Sąd zasądził jedynie kwotę 285 090,86 zł, ponieważ zgodnie z treścią art. 77 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece przedawnienie wiarygodności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne. Jak wynika z materiału dowodowego należnością główną jest kwota 285 090,86 zł i tylko ona mogła być przez sąd zasądzona mając na względzie treść art. 77 cyt. wyżej Ustawy. Sąd w pozostałej części oddalił powództwo, także w zakresie ustawowych odsetek, albowiem sąd zasądził kwotę 285 090,86 zł jedynie w oparciu o istniejącą hipotekę. Wprawdzie kwota hipoteki była wyższa niż kwota zasądzona przez sąd, jednakże sąd mógł zasądzić jedynie kwotę należności głównej bez odsetek mając na względzie treść art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Z tej samej przyczyny sąd oddalił powództwo w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty.

Powód zaskarżył powyższy wyrok w części oddalającej powództwo, ograniczającej odpowiedzialność pozwanych do nieruchomości obciążonej hipoteką i rozstrzygającej o kosztach procesu. W apelacji zarzucił: 1) naruszenie art. 123 §1 pkt 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że działania przerywające bieg przedawnienia podejmowane przez poprzedniego wierzyciela nie mają wpływu na sytuację aktualnego wierzyciela – strony powodowej; 2) naruszenie art. 117 §2 k.c. poprzez uznanie, że roszczenia strony powodowej są przedawnione i pozwani mogą skutecznie uchylić się od ich zaspokojenia. Podnosząc powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda dalszej kwoty 234 759,48 zł z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu, zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda od już uwzględnionej kwoty 285 090,86 zł dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia wniesienia pozwu, uchylenie ograniczenia odpowiedzialności pozwanych do nieruchomości objętej księgą wieczystą nr(...), zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego, a także zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów apelacyjnych.

Pozwani w odpowiedzi wnieśli o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie kwestionuje ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego; w istocie nie był on sporny między stronami. Sąd Apelacyjny zatem przyjmuje te ustalenia za własne. Apelujący nie zgadza się natomiast z wyrażoną przez Sąd Okręgowy oceną prawną, iż roszczenie powoda uległo przedawnieniu, gdyż wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego złożony przez bank nie przerwał biegu przedawnienia w stosunku do powoda jako nowego wierzyciela.

Sąd Apelacyjny podziela jednak w pełni stanowisko Sądu Okręgowego w tej kwestii i argumentację przedstawioną przez ten Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zarzut apelacji, że wyrażony przez Sąd Okręgowy w tym zakresie pogląd, oparty na stanowisku zajęтым przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r. sygn. II CSK 196/14, nie jest ugruntowany w orzecznictwie i w doktrynie, nie jest trafny. Pojawiające się w tej kwestii wątpliwości były przedmiotem zagadnienia prawnego przedstawionego Sądowi Najwyższemu. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP29/16 stwierdził, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że w razie cesji wierzytelności na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi; co do zasady, nabywca wstępuje w sytuację prawną cedenta, w tym również w zakresie przedawnienia. W przypadku wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się jednak odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności. Cesjonariusz nie mógł kontynuować egzekucji wszczętej przez bank, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c., a więc fundusz sekurytyzacyjny, który nie mógł się powołać na bankowy tytuł egzekucyjny, przejście uprawnień i uzyskać klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 §1 k.p.c. musiał ustalić istnienie roszczenia w drodze procesu sądowego, uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie egzekwować roszczenie. Przerwanie biegu przedawnienia na podstawie art. 123 §1 pkt 1 k.c. następuje co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane lub uprawnione, a więc skutek przerwania zachodzi tylko w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje zatem skutek przerwy wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym, na rzecz którego została wydana klauzula wykonalności. Nie jest bowiem wystarczająca tożsamość wierzytelności lecz konieczna jest również identyczność osób, na rzecz których czynność ta została dokonana. Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są więc tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank wywołuje materialno prawny skutek przerwy biegu przedawnienia jedynie w stosunku do wierzyciela objętego bankowym tytułem wykonawczym, natomiast nabywca wierzytelności nie będący bankiem nie może się powoływać na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela będącego bankiem. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialno prawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela – banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem.

W związku z powyższym podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 123 §1 pkt 1 k.c., a w konsekwencji naruszenia art. 117 §2 k.c. nie jest uzasadniony. Czyni to apelację bezzasadną, co prowadzi do jej oddalenia na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. Na zasądzono z tego tytułu kwotę składającą się z wynagrodzenia pełnomocnika pozwanych w wysokości 75 % stawki minimalnej zależnej od wartości przedmiotu zaskarżenia.

SSA Regina Kurek SSA Andrzej Szewczyk SSA Elżbieta Uznańska